خبرنامه

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دوره جدید، سال اول، شماره هفتم، آبان ماه ۱۳۹۳

تفاهم‌نامهٔ همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و جهاد دانشگاهی امضا شد

تفاهم‌نامهٔ همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و جهاد دانشگاهی ۱۷ آبان‌ماه با حضور دکتر صادق آیینه‌وند رییس پژوهشگاه علوم انسانی ... صفحه ۲

همکاری علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

نشست مقدمات همکاری علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، یکشنبه ۲۵ آبان‌ماه ۱۳۹۳ با حضور دکتر صادق آیینه‌وند .... صفحه ۲

زیبایی‌های ایران

این کتاب سفرنامه‌ای است که توسط آندره دولیه دلاند، جهانگرد فرانسوی اهل واندام نوشته شده است... صفحه ۶

گزارش پانزدهمین جلسه نشست علمی «نظام سیاسی اسلام»

پانزدهمین جلسه سلسله بحث‌های «نظام سیاسی اسلام» با موضوع «مصلحت عمومی» در ۱۵ مهرماه ۱۳۹۳ برگزار شد... صفحه ۳

انتشار کتاب «قصه های عامیانه مردم کُره»

کتاب «قصه‌های عامیانه مردم کُره» نوشتهٔ زونگ این ـ سوب از استادان برجسته در حوزه ادبیات، فرهنگ عامه و از فعالان حقوق کودک در کشور کره جنوب، با ترجمه دکتر محمد نجاری و دکتر سیاوش مرشدی... صفحه ۷

گزارش شانزدهمین نشست علمی «نظام سیاسی اسلام»

شانزدهمین نشست علمی «نظام سیاسی اسلام» در پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل، در تاریخ ۲۲ مهرماه ۹۳ برگزار شد. صفحه ۳

نمایش فیلم مستند «قصه ها» با حضور هوشنگ مرادی کرمانی

فیلم مستند «قصه‌ها» با حضور هوشنگ مرادی کرمانی خالق آثار قصه‌های مجید و دو منتقد، دکتر شریفی‌نسب و دکتر حیاتی ... صفحه ۸

حکمت پدیداری دانش تاریخ و جغرافیا و تأثیر معنوی آنها

در خبرنامه پیشین دربارهٔ «مدینه‌شناسی» با هدف معرفی کتاب «جذب القلوب» گزارش کوتاهی یاد شد... صفحه ۴

تهران، اودلاجان

روستای کم نام و نشان و گمنام و کم جمعیت تهران در شمال شهر بزرگ و باستانی ری، دیرسالی است که به پایتخت و بزرگ‌ترین شهر ایران تبدیل شده... صفحه ۱۰

گزارش هفدهمین جلسه سلسله بحث های «نظام سیاسی اسلام»

هفدهمین جلسه از مجموعه نظام سیاسی اسلام سه‌شنبه ۲۹ مهرماه در دفتر پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل برگزار شد... صفحه ۵

کتاب «برادران خوشحال» به چاپ دوم رسید

کتاب برادران خوشحال در حوزه ادبیات کودک و نوجوان، نوشته پدر ادبیات نوین جمهوری ترکمنستان- بردی کربابایف - است... صفحه ۱۲

تفاهم‌نامهٔ همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و جهاد دانشگاهی امضا شد

تفاهم‌نامهٔ همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و جهاد دانشگاهی ۱۷ آبان‌ماه با حضور دکتر صادق آیینه‌وند رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و دکتر حمیدرضا طیبی رییس جهاد دانشگاهی. دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام و معاون پژوهشیِ پژوهشگاه، دکتر سیدمهدی موسوی معاون اداری، مالی و مدیریت منابعِ پژوهشگاه، دکتر اشرف بروجردی معاون فرهنگی پژوهشگاه، دکتر خسرو قبادی رییس پژوهشگاه علوم انسانی جهاد دانشگاهی، دکتر فاضلی رییس پژوهشکدهٔ علوم اجتماعی، دکتر ربانی‌زاده مدیر امور پژوهشی، دکتر حسنی‌فر مدیر تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه، دکتر امیری تهرانی رییس پژوهشکدهٔ علوم انسانی کاربردی، دکتر سیدمحسن علوی پور رییس حوزهٔ ریاست پژوهشگاه علوم انسانی، دکتر امیر اسماعیلی معاون پژوهشی و فناوری جهاد دانشگاهی، دکتر شاکری معاون پژوهشی پژوهشگاه جهاد دانشگاهی، دکتر قاسمی معاون آموزش و تحصیلات تکمیلی پژوهشگاه جهاد دانشگاهی و جمعی از اعضای هیئت علمی پژوهشگاه و جهاد دانشگاهی امضا شد.

در آغاز این نشست دکتر صادق آیینه‌وند رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ابراز امیدواری کرد که امضای تفاهم‌نامهٔ همکاری بین این دو سازمان، دستاوردهای ارزنده‌ای برای علوم انسانی کشور در پی داشته باشد.

در ادامه دکتر حمیدرضا طیبی رییس جهاد دانشگاهی، یکی از قطب‌های پژوهش و تحقیقات کشور را، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی دانست و ابراز امیدواری کرد که این تفاهم‌نامه به هم‌افزایی بینجامد و معضل دوری و ارتباط نداشتن سازمان‌های پژوهشی با همدیگر، برطرف شود.

دکتر حسینعلی قبادی معاون پژوهشی پژوهشگاه دربارهٔ امضای این تفاهم‌نامه گفت: امیدواریم که این تفاهم‌نامه، فقط یک تفاهم‌نامهٔ دوستانه نباشد بلکه به منصهٔ ظهور برسد. جهاد دانشگاهی و پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی می‌توانند نقش مکملی برای همدیگر داشته باشند. بخش نظری بسیاری از پروژه‌ها را پژوهشگاه می‌تواند انجام دهد و بخش عملی‌سازی آن را جهاد دانشگاهی.

وی افزود: حضور شخص دکتر آیینه‌وند در راس این نهاد فرصت‌های خوبی برای مجموعهٔ علوم انسانی در کشور ایجاد کرده است و ایشان به کاربردی شدن علوم انسانی بسیار توجه دارند که پیرو این دیدگاه پژوهشگاه علوم انسانی کاربردی راه‌اندازی شد.

در ادامه دکتر سیدمحسن علوی‌پور، رییس حوزهٔ ریاست پژوهشگاه با ارائهٔ پاورپوینت به معرفی روسا و معاونان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و اعضای هیئت علمی پژوهشگاه، رشته‌های موجود پرداخت.

دکتر فاضلی رییس پژوهشکدهٔ علوم اجتماعی پژوهشگاه در ادامه به کاربردی‌سازی علوم انسانی پرداخت و کارآمدی علوم انسانی را مسئلهٔ اصلی در جامعه بیان کرد و گفت: مهم‌ترین بحث در جهان، کاربردی‌سازی علوم است و برای حل بحران کاربردی‌سازی باید دانش – قدرت را شناخت. برای پیشرفت باید معرفت‌شناسی جدیدی را به کار برد و این معرفت‌شناسی باید فرابخشی باشد. علم فردی به پایان رسیده و علم گروهی جای آن را گرفته است.

در ادامه دکتر خسرو قبادی رییس پژوهشکدهٔ علوم انسانی جهاد دانشگاهی دربارهٔ علم گفت: باید علم را از شبه‌علم جدا کرد چرا که شبه‌علم به علم بسیار آسیب می‌زند و متاسفانه بسیاری از علومی که کاربردی نشده‌اند به دلیل روش‌شناختی آنهاست.

در پایان تفاهم‌نامهٔ همکاری بین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و جهاد دانشگاهی را دکتر صادق آیینه‌وند رییس پژوهشگاه و دکتر طیبی رییس جهاد دانشگاهی امضا شد.

همکاری علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

نشست مقدمات همکاری علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، یکشنبه ۲۵ آبان‌ماه ۱۳۹۳ با حضور دکتر صادق آیینه‌وند رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دکتر علی‌محمد حکیمیان معاون پژوهشی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و جمعی از مسئولان پژوهشگاه برگزار شد.

در این نشست دکتر صادق آیینه‌وند، با اشاره به همکاری مشترک پژوهشگاه با نهادهای علمی مختلف، ابراز امیدواری کرد که همکاری‌های علمی این دو نهاد علمی طولانی‌مدت باشد و دستاوردهای علمی ارزنده‌ای به ارمغان بیاورد.

در ادامه دکتر علی‌محمد حکیمیان معاون پژوهشی پژوهشگاه حوزه و دانشگاه با اشاره به همکاری‌های مشترک پژوهشگاه‌ها گفت: می‌توان در زمینه‌های مختلف همکاری‌های بسیار خوبی با پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی داشت.

وی با ابراز امیدواری از برگزاری نشست‌های تخصصی مشترک گفت: پتانسیل گروه‌هایی چون تاریخ بسیار زیاد است که امیدواریم همکاری‌های ثمربخشی داشته باشیم.

دکتر محمدی از اعضای پژوهشگاه حوزه و دانشگاه نیز گفت: نگاه دو پژوهشگاه نسبت به یکدیگر بسیار خوب است که چنین همکاری‌هایی باعث پیشرفت و پیش‌برد دانش در زمینه‌های مختلف می‌شود.

در ادامه دکتر ملایی توانی رییس پژوهشکده تاریخ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی گفت: پژوهشکده تاریخ، از آغاز به کار پژوهشگاه فعالیت خود را آغاز کرده و تاکنون ۱۰۰ جلد کتاب منتشر کرده است.

وی افزود: یکی از کارهای بزرگ این پژوهشکده تدوین پایگاه داده‌نگاری تاریخ اجتماعی است که تلاش می‌شود داده‌های تاریخ اجتماعی را وارد سایت کنیم.

همچنین دکتر شهرام یوسفی‌فر عضو هیئت علمی پژوهشگاه به ارائه پشنهادهایی برای همکاری بین دو پژوهشگاه پرداخت و گفت: ما می‌توانیم در زمینه‌های تبادل اسناد، تاسیس گروه تاریخ اجتماعی شیعیان، بازدید متقابل اعضای هیئت علمی، چاپ نشریات مشترک به زبان‌های مختلف، طراحی دانشنامه تخصصی در حوزه تاریخ و برگزاری نشست‌های تخصصی مشترک با همدیگر همکاری داشته باشیم.

گزارش پانزدهمین جلسه نشست علمی «نظام سیاسی اسلام»

پانزدهمین جلسه سلسله بحث‌های «نظام سیاسی اسلام» با موضوع «مصلحت عمومی» در ۱۵ مهرماه ۱۳۹۳ برگزار شد.

در آغاز یکی از اعضای جلسه به طرح مختصات مصلحت عمومی پرداخت و گفت: مصلحت عمومی رقیب موازی ندارد؛ مصلحت عمومی به خلاف مصلحت شخصی، مشاعی است؛ مصلحت عمومی قابل معاوضه نیست. زیرا مرجع دیگری برای معاوضه مصلحت عمومی با آن وجود ندارد.

در ادامه این نشست اشاره شد که مصلحت عمومی متعلق به وجودی غیر فردی است. حقیقتی است که با همه افراد ارتباط دارد و آن حقیقت حکومت قانون است. از این رو، ممکن است مصلحت عمومی را مصلحت حکومت بدانیم. مصلحت کشور هم می‌توان تعبیر کرد. بنابراین اگر کشوری به ده کشور تبدیل شود؛ ده مصلحت عمومی شکل می‌گیرد. در گذشته مصلحت عمومی ناشناخته بود. زیرا دولت‌ها شکل نگرفته بود. خلوص حکومت‌ها در ناب بودن مصلحت تاثیردارد. اگر از خلوص حکومت ـ دوری از جلب منافع شخصی و حزبی ـ کاسته شود؛ مصلحت عمومی از ناب بودن خارج می‌شود. مصلحت عمومی و فردی در ساحت فرد ممکن است تمایز پیدا کند ولی در ساحت حکومت این دو تمایزی ندارند. مصلحت عمومی ،مصلحت فردی هم خواهد بود.

همچنین بیان شد: مصلحت نه منفعت و نه قانون و نه حکم است ولی می‌تواند همه اینها باشد اینکه جنس مصلحت و منفعت یکی باشد، تردید وجود دارد. در مصلحت عمومی زمان دخالت زیادی دارد.

در ادامه گفته شد: نکته مورد غفلت همراهی مصلحت با تصمیم است. بر همین اساس مصلحت و منفعت قابل تفکیک است. مصلحت منفعت ترجیح داده شده است. لذا در آن تصمیم حضور دارد. البته هر تصمیمی هم مبتنی بر اطلاعات و درک گزینه‌هاست. ممکن است میان منافع ملی و مصلحت عمومی تفکیکی قایل شویم. در منافع ملی نفع مادی منظور است؛ لیکن در مصلحت عمومی منافع مادی و معنوی مورد نظر است. از این روی، مصلحت عمومی اعم از منافع ملی است.

گزارش شانزدهمین نشست علمی «نظام سیاسی اسلام»

شانزدهمین نشست علمی «نظام سیاسی اسلام» در پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل، در تاریخ ۲۲ مهرماه ۹۳ برگزار شد. این جلسه همچون چند جلسه اخیر به موضوع «مصلحت عمومی» پرداخت. ابتدا یکی از اعضای جلسه به‌طور اجمال به بررسی مفهوم مصلحت در کتاب و سنت اشاره کرد.

با مطالعه در قرآن کریم روشن می‌شود که معادل کلمه مصلحت، واژگان خیر و منفعت نیز به‌طور گسترده به کار رفته است. در قرآن کریم آمده است که در خیلی از موارد، افراد در تشخیص مصلحت و مفسده اعمال خود اشتباه می‌کنند. بنابراین، شریعت اسلامی بهترین مرجع برای تشخیص مصالح و مفاسد اعمال است. از برخی آیات چنین استفاده می‌شود که درک خیر مشروط به ایمان است و تنها مؤمنین قادر به تشخیص مصلحت و مفسده عمل خود هستند. قرآن کریم موارد زیادی از امور خیر و مفسده را ذکر کرده است که یکی از این امور خیر هم عبارت از «امر به معروف و نهی از منکر» است.

در ادامه به این مسئله توجه شد که اصل تقدم مصلحت عمومی بر مصلحت شخصی می‌تواند زمینه سوءاستفاده کارگزاران حکومت را فراهم کند. زیرا به نام مصلحت عمومی در پی جلب منافع شخصی برمی‌آیند. تبیینی که درباره این مسئله انجام شده آن است که در نظام اسلامی نباید تنها دولت را مسئول، یا عهده‌دار تشخیص مصلحت عمومی در جامعه بدانیم بلکه مجموعه نهادهای حکومت اسلامی که در رأس آن ولی‌فقیه قرار دارد، عهده‌دار این تشخیص هستند. بنابراین، چنین نیست که دست کارگزار دولتی آن‌چنان باز باشد که بتواند به سوءاستفاده از مصلحت عمومی مشغول شود. تفاوت اساسی که نظام مبتنی بر ولایت‌فقیه با نظام‌های خودکامه دارد؛ در نامشروع دانستن هرگونه سوءاستفاده از مصلحت عمومی و تدارک نظام ممانعت از این سوءاستفاده‌هاست. نظام‌های خودکامه به نام مصلحت عمومی، دست به چنین سوءاستفاده‌هایی می‌زنند. البته ولایت‌فقیه نیز در این جهت، از برخی عوامل بازدارنده بهره می‌گیرد که ازجمله مهم‌ترین آن موارد، آگاهی مردم و حضور آن‌ها در صحنه‌های سیاسی و اجتماعی است.

کارگاه روان‌شناسی و عصب‌شناسی زبان برگزار شد

کارگاه روان‌شناسی و عصب‌شناسی زبان با سرفصل‌های درک واج، درک کلمه، درک جمله، انگاره‌های درک و بیان، مبنای عصب‌شناختی درک و بیان و اختلالات درکی و بیانی زبان در ۸ ساعت در ۳۰ مهرماه ۱۳۹۳، توسط دکتر حوریه احدی و دکتر حسن عشایری در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد. در قسمت روان‌شناسی زبان ابتدا بررسی طیف‌نگار مربوط به واج‌های مختلف و شناسایی آنها مطرح و سپس انگاره‌های مربوط به سازماندهی واژگان و انگاره‌های درک واژه (search, logogen, cohort, ...) بررسی شد.

در قسمت درک جمله، علاوه بر راهبردهای درک جمله، درک جملات مبهم و استعاری نیز بررسی و در پایان انگاره‌های مربوط به تولید نیز ارائه و بررسی شد. در قسمت عصب‌شناسی نیز علاوه بر بررسی مبنای عصب–شناختی درک و بیان به مبنای عصب‌شناسی هیجان نیز پرداخته شد و در پایان بحث مختصری نیز دربارهٔ نورون‌های آینه‌ای در حیوان و انسان نیز ارائه شد.

حکمت پدیداری دانش تاریخ و جغرافیا و تأثیر معنوی آنها

دکتر سیدابراهیم دیباجی
کتابخانهٔ مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در خبرنامه پیشین دربارهٔ «مدینه‌شناسی» با هدف معرفی کتاب «جذب القلوب» گزارش کوتاهی یاد شد، و ضمن آن به تاریخ و جغرافیای مدینه هجرت و دانش‌های تاریخ و جغرافیا اشارتی شد، و ازاین‌رو بیان و توضیح بیشتری به نظر مطلوب آمد.

یکی از موهبت‌های بزرگی که به آفریدگان عنایت شده، نعمت «ظرفیت» است. واژه ظرفیت به اعتبار دلالت بر ظرف و مظروف و موهبت آنها نسبت به موجود مادی، ارتباط آن را با دانش تاریخ و دانش جغرافیا پدیدار می‌سازد. اهمیت ظرفیت نسبت به موجود مادی به ظرف زمان و ظرف مکان مربوط است، و ازآنجاکه تاریخ و جغرافیا برآمده از این دو ظرف است، نسبت ظرفی و مظروفی ، و درنهایت لازمی و ملزومی، تفاعل میان لازم و ملزوم را پدیدار می‌نماید، پس این تفاعل از تاریخ و جغرافیا برآید، و تأثیر بسیار مفید و سودمندی در گسترش دانش‌های دیگر گذارد.

بیان فلسفه آثار ظرفیت در دانش تاریخ بدین گونه است که این دانش مسائل مهم اجتماعی و اقتصادی و سیاسی، و بسیاری از امور دیگر را در رخدادهای تاریخی تبیین می‌کند، و آینده بشریت را رهنمودی بزرگ است. در جغرافیا نیز آثاری در راستای تجزیه و ترکیب عوامل طبیعی و پدیده‌های مهمی که از فعل‌وانفعال آنها پدید آمده، عهده‌دار آشکار ساختن و نمودن عواملی است که در جهان دگرگونی ایجاد می‌کند، و آفریده دیگری نمایان می‌شود.

گزیده سخن این است که، همه دگرگونی‌ها و رخدادهای جهان مادی در مسائل دو دانش یادشده نهفته است. شایسته توجه است که خدای سبحان در مورد خلافت و موهبت آن به آدم در راستای تعلیم «الاسماء الحسنی» به او، نخستین فرمانی که صادر فرمود، به تاریخ و جغرافیا نیز عنایت نمود. اگرچه در تفسیرها با این عنوان به آن توجه نشده، ولیکن حقیقت چنین بوده که فرموده: «یا آدم اسکن انت و زوجک الجنه و کلا منها رغدا حیث شئتما و لاتقربا هذه الشجره ...و قلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدوّ و لکم مستقرّ و متاع الی حین»[1]. سکونت در بهشت« الجنه» و رخدادهای برآمده از فرمان الهی و دگرگونی‌ها، و امرو نهی، و استقرار تا زمانی معلوم و مقرر «حین» یک مجموعه کامل از مسائل تاریخی و جغرافیایی است، و دارای ظرف مکان (جنّت) و ظرف زمان (حین) است. شایان توجه است که این‌گونه آیات نورانی افزون بر گزارش‌های علوم قرآنی و تفسیری بر مبنای احادیث و اخبار، شایسته است براساس معنویت برآمده در ظرف زمان و مکان نیز تبیین شود.

منظور از «حکمت پدیداری این دو علم»- که در عنوان این گزارش یاد شد- این است که این دو علم افزون بر اساس سبک و شیوهٔ نگارش آنها، آگاهی و توجه بر معارف برآمده از آنها از طریق عقل و حکمت، و نتیجه‌های آموزشی و اخلاقی و انسانی، و رهنمودهایی است که آینده بشریت را راست و درست می‌کند، بنابراین «حکمت پدیداری»، تبیین و توضیح امور یادشده و پدیده‌های برآمده از آن دو بوده است.

نگارنده، تاریخ و جغرافیا را به‌عنوان بین‌رشته‌ای و میان‌رشته‌ای پژوهش کرده و بررسی‌هایی که دراین‌باره انجام داده در راستای سبک و شیوه نگارش آن دو و درجات و مراتب آنها در معارف بشری، و چگونگی نظم و ترتیب تألیفی موضوع، و تعریف آنها بر اساس حد و رسم منطقی، و معلوماتی ازاین‌گونه بوده، و بنابراین اگر در این گزارش حق مطلب ادا نشده، پوزش می‌طلبد.

نگارش آثار تاریخی و جغرافیایی ارزشمند و رعایت کامل سویه‌های تألیف در این روزگار همچون بسیاری از علوم و فنون دیگر، کار آسانی نیست و تنها با معلومات تاریخی و جغرافیایی و درجاتی که در این راستا کسب و اکتساب می‌گردد، به دست نمی‌آید، بلکه علم و دانش و معرفت نوری است که به پاکی و صفای ذهن و کوشش و مجاهدت و اجتهاد نیاز دارد. نودوپنج درصد یا بیشتر تاریخ‌های پدید آمده پیشین در جهان و به‌ویژه در ایران و کشورهای مشابه آن به معنی حقیقتی تاریخ، نگارش نیافته، بلکه آثاری ستایشی و نکوهشی بوده و در راستای دروغ‌پردازی و ساختگی و مجازی درباره حکمرانان و فرمانروایان و پادشاهانی بوده که تباهی‌ها و فسادهای اجتماعی و سیاسی و اقتصادی و غیره را باعث و سبب شده و نادرستی‌های جهانی را در پی داشته است. بسیاری از مورخان ناچار بوده‌اند که حقایق را زیر پوشش امور یادشده نگارش دهند، و طبیعی است این‌گونه نگارش‌ها، نادرستی‌ها و نارسایی‌های آموزشی و تربیتی بسیاری را در تاریخ عالم پدید آورده است.

تاریخ‌نگاری و جغرافیا پژوهشی در ایران پس از انقلاب اسلامی، فضای آزادی متناسب را یافت، و در این راستا آثار مفید و سودمندی ساخته‌وپرداخته شد. دانشمند و مورخ محترم جناب آقای دکتر صادق آیینه‌وند یکی از چهره‌های تاریخ‌نگاری است که در فضای آزاد یادشده آثار سودمندی نگارش داده است، تا آنجا که نگارنده آگاه است، معظم له بیش از سی سال است که پژوهش‌های تاریخی را در مراتب گوناگون آن بر عهده دارد و افزون بر آثار سودمندی که در این راستا نگارش داده و منتشرشده، در سال‌های اخیر توفیق یافته با سه اثر سودمند، آثار تاریخی معاصر را زینت بخشیده، و آن سه عبارت‌اند از

۱- علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی. انتشارات پژوهشگاه چاپ دوم، ۱۳۸۷

۲- ادبیات سیاسی تشیع. تهران: نشر علم، ۱۳۹۱

۳- سی سال با تاریخ. تهران: کتاب توت، ۱۳۹۱

آثار تاریخی افزون بر سبک و شیوه نگارش و آزادی بیان و نظم منطقی تألیف شده، شایسته است در نگارش آنها به تأثیر معنوی هم توجه شود. دانشمندان تاریخ‌نگار ایرانی گاه جنایات یا مکافات تاریخ و این‌گونه مسائل را تبیین نموده و به‌طور مستقل یا ضمن مسائل تاریخی در آثار تخصصی و معتبر خود بدان پرداخته‌اند؛ یکی از کمبودهایی که در آثار تاریخی و جغرافیایی دیده‌شده و نیازمند بیان است، داوری و نتیجه‌گیری در راستای معنویت برآمده از محتوای این‌گونه آثار است. منظور از معنویت برآمده از این دو علم این است که آموزش تاریخ و جغرافیا تنها برای آگاهی و شناختن مسائل تاریخی و جغرافیایی نیست، زیرا افزون از معرفت علمی و افزایش معلومات و شیوه نگارش آنها، بهره‌های معنوی دیگری را در راستای مسائل مثبت و منفی انسانی دربردارند.

تا آنجا که نگارنده آگاه است درباره تأثیر معنوی تاریخ و جغرافیا کوشش و نگارش مستقلی انجام نگرفته، و بهره و سود علمی آنها با همین عنوان و مشابه

آن گزارش نشده است. ممکن است گفته شود معنویت با این دو علم ارتباطی ندارد. اگر چنین نقدی پدید آید پاسخ‌هایی در پی دارد که نمونه‌ای از آن یاد می‌شود: همان‌گونه که فلسفه تاریخ پدیداری حوادث و رخدادهای آن را توجیه و تبیین می‌کند و برهانی می‌نماید، معنویت برآمده از آموزش تاریخ، یعنی خوبی‌ها و بدی‌ها و زیبایی‌ها و زشتی‌های حوادث و وقایع تاریخی که در آموزش‌وپرورش آدمیان، خواه فردی خواه عمومی، تأثیرگذار است و شایسته تبیین و توجیه است. حوادث برآمده در ظرف‌های زمان و مکان آیندگان را بر آن خواهد داشته که راه‌های استوار و درست را در امور اجتماعی و اقتصادی و سیاسی برگزینند. رهنمودهای تاریخی ازآن‌رو که با تجربه‌های گوناگون پدید آمده، بهره‌ها و نتیجه‌های بزرگی را در پی خواهد داشت.

یکی از مسائل مهم زمان و مکان اتصاف آنها به سعد و نحس، و خوبی و بدی در کاربردهای گفتاری و نوشتاری است. بحث معنویت برآمده از تاریخ و جغرافیا نه‌تنها در گفتارها و نوشتارهای بسیاری از ملل جهان وجود دارد، بلکه فراتر از آن در متون مقدس هم آمده، و در قران کریم چنین فرموده: «و یخافون یوما کان شره مستطیرا»[2] (و از قهر خدا روزی که شر و سختی آن‌همه اهل محشر را فراگیرد می‌ترسند) و نیز «فوقیهم الله شر ذلک الیوم»[3] (خدا از شر و فتنه آن روز آنان را محفوظ داشت) و نیز « لیله القدر خیر من الف شهر»[4] و آیات بسیاری دیگر. اتصاف زمان و مکان به خیر و شر با توجه به مفهوم علمی خیر و شر و امثال این مفاهیم درست نیاید، زیرا ذات زمان و مکان قابلیت چنین اتصافی را ندارد، پس ازچه‌رو این اتصاف تحقق‌یافته و در متون مقدس و معتبر به کار رفته و در گفتار و نوشتار آدمیان از خواص و عوام نیز آمده است؟!!

اتصاف زمان و مکان به صفتی یا صفاتی و بررسی آن، به ارتباط آن دو ظرف با مظروف آنها دارد، ازآن‌رو که نسبت ظرف و مظروف لزوم است، و لازم از ملزوم انفکاک و جدایی ندارد، و ازاین‌رو هر وصف عارضی ملزوم، وصف عارضی لازم خواهد بود.

والسلام علی من اتبع الهدی

پی‌نوشت

۱. البقره/۳۰-۳۶
۲. الدهر ۷
۳. الدهر ۱۱
۴. القدر/۳

روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی تجدید چاپ شد

کتاب روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی نوشتهٔ دکتر باقر ساروخانی توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تجدید چاپ شد. این کتاب که یکی از کتاب‌های مهم در زمینهٔ پژوهش در علوم اجتماعی است بارها تجدید چاپ شده است. جلد نخست این کتاب هجده بار و جلد دوم آن ۱۰ بار تجدید چاپ شده است. دورهٔ دو جلدی این کتاب به بهای ۵۲ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

گزارش هفدهمین جلسه سلسله بحث های «نظام سیاسی اسلام»

هفدهمین جلسه از مجموعه نظام سیاسی اسلام سه‌شنبه ۲۹ مهرماه در دفتر پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل برگزار شد. مباحث این نشست عمدتاً دربارهٔ بازتاب حضور عنصر مصلحت در حکومت اسلامی بود. ابتدا به دیدگاهی پرداخته شد که معتقد است با دخالت هر چه بیشتر مصلحت در احکام حکومتی؛ راه برای عرفی شدن حکومت اسلامی هموارتر می‌شود و محتوای دو مقاله که از سوی این دیدگاه نگارش یافته بود؛ مورد بررسی قرار گرفت.

در مقابل اشاره شد که عنصر مصلحت در فقه حکومتی اسلامی، تنها بازیگر و یا تنها قاعده فقهی به شمار نمی‌آید تا موجب هموار شدن فرایند عرفی شدن دولت اسلامی شود. اساساً اگر نظریه ولایت مطلقه فقیه نقش بسزایی در عرفی‌سازی فقه شیعی و دولت اسلامی را ایفاء کند؛ ناگزیر، نیروها و هواخواهان عرفی‌گرایی و دولت عرفی، نباید برابر اصل ولایت‌فقیه بایستند و به معارضه با آن مشغول شوند بلکه باید به دلیل چنین نقش انحصاری؛ بیشتر مؤید و حامی ولایت‌فقیه باشند.

همچنین این نکته مطرح شد که اساساً عنصر مصلحت از همان ابتدا در فقه شیعه حضور داشته است. زیرا فقیهان با وجود حاکم نبودن، با نگاه حکومتی به موضوعات و مسائل فقهی می‌پرداختند. اینکه فقه شیعه هیچ‌گاه استعداد عرفی شدن را نداشته است؛ بیانگر آن است که عنصر مصلحت در فقه شیعه عرفی کننده نیست. ذات فقه مصلحت‌اندیش است و فقه از پی حکومت شکل نمی‌گیرد. زیرا در فقه مفروض است که ملاکات احکام، تابع مصالح و مفاسد بوده و حکومت مجری قانون و احکام فقهی است.

بحث دیگری که مطرح شد اینکه اصولاً عرف غیرشرعی نداریم و عرف‌ها نوعاً شرایع قبلی هستند که در جامعه تعین پیداکرده و رسوب می‌شوند. این شرایع عرف شده قبلی که یا منسوخ می‌شوند یا به انحراف کشیده می‌شود و یا اصالت خود را حفظ می‌کنند. به‌هرحال نبوت‌های جدید و انبیاء بعدی در مقام اصلاح عرف‌های منحرف‌شده یا امضای عرف‌های اصیل اقدام می‌کنند. با وصف این باز ممکن است از وجود عرف شرعی و عرف غیرشرعی دفاع کرد. اگرچه عرف غیرشرعی را می‌توان وجه انحرافی عرف شرعی تلقی کرد.

تسلیت

سرکار خانم فائزه توکلی

درگذشت پدر گرامیتان را تسلیت گفته و برای آن زنده‌یاد، علو درجات و برای شما و خانواده محترمتان صبر جمیل آرزومندیم.

زیبایی‌های ایران (Les beautés de la Perse)

اثر آندره دولیه دلاند (André Deslandes Daulier)

ایوب نازی

این کتاب سفرنامه‌ای است که توسط آندره دولیه دلاند، جهانگرد فرانسوی اهل واندام نوشته شده است. آندره دولیه دلاند در سال ۱۶۶۴ میلادی (۱۰۷۵ه.ق)، اواخر سلطنت شاه عباس دوم، در آخرین مسافرت تاورنیه سیاح معروف به ایران، حضور داشت. وی سفرنامه‌ای کوتاه، ولی بسیار جالب و خواندنی از خود به یادگار گذاشته است. این سفرنامه به گفتهٔ نویسندهٔ آن، نخستین کتاب مصوری است که دربارهٔ ایران در سرزمین فرانسه چاپ شده است[۱].

دولاند در مورد محتوای کتاب چنین نوشته است: «تصور نکنید زیبایی‌های ایران را که میخواهم شرح دهم، قشنگترین چیزها باشد، من آنها را بدین نحو به شما عرضه نمی‌کنم، بلکه فقط بعنوان جالب‌ترین موضوع که در سال هزار ششصدو شصت و چهار دیده‌ام، بیان میدارم. در آن سال با آقای تاورنیه، سیاح مشهور، از کشور ایران می‌گذشتم، مصاحبت او مرا یاری کرد تا چیزهایی بیاموزم و مشاهده کنم. شرح آنها نه به علت اهمیت–شان، بلکه به علت دوری و کم شناخته شدن آنها ممکن است مورد پسند قرار گیرد».

این کتاب دارای تصاویر جالب و دقیقی در رابطه با برخی از اماکن ایران است. در رابطه با این تصاویر ذکر دو نکته ضروری است: ۱. کیفیت ترسیم و جزئیات مناسب در آن ۲. دقت در چاپ و کیفیت آن.

«نقاشی‌هایی از آن سرزمین تهیه کرده بودم که در نظر بسیاری جالب آمد و آقای تاورنیه نیز صحت آنها را تایید کرد، زیرا وی به مناسبت آشنایی ممتدی که با این کشور دارد، میتواند دربارهٔ آنها قضاوت کند. حکاکی آنها را هم به‌دست کسی سپردم که حاصل کارش هدیهٔ ناقابلی برای شما نخواهد بود.

این تصاویر چون از روی طبیعت کشیده شده، اشیاء را خوب نشان میدهد و باید قدر آنها را بدانید، خاصه آنکه تا آنجا که من میدانم، این نقاشی‌ها نخستین تصاویری است که تاکنون [از ایران و در فرانسه] به شما تقدیم شده است». همچنین در برخی آثار تحقیقی نیز به امتیاز تصاویر ارائه شده از دولیه دولاند اشاره شده است: «دولیه دولاند و کمپفر در طراحی مناظر طبیعی یا دورنمای شهرها، قدرت بیشتر از خود نشان داده‌اند» (شجاعی و نادعلیان، ۸۷)[۲].

یکی از نقاط قوت این کتاب که تا حدی نیز محرکی برای این معرفی کوتاه بود، نقشهٔ خوب و دارای جزئیات مناسبی است که در آن ارائه شده است. از جمله مباحثی که این نقشه در آن به عنوان یک سند تاریخی ارزشمند و قابل استناد مطرح است، نام و اصالت ایرانی خلیج فارس است؛ چرا که نویسندهٔ سفرنامه به عنوان یک فرانسوی و در معیت سیاح بزرگ دیگری (تاورنیه) بوده (...آقای تاورنیه نیز صحت آنها را تایید کرد...) که برروی نقشهٔ ترسیمی خود، نام خلیج فارس را در ۱۶۶۵.م قید کرده است. ایشان به عنوان یک فرانسوی که کتاب خود را در فرانسه چاپ کرده–اند و وسواس بسیاری نیز در ارائهٔ خوب و دقیق آن داشته‌اند، «این نقشهٔ مسیری است که به اندازهٔ کافی موقع هر محل، مخصوصا آناتولی و ایران را تعیین می‌کند، اگر من درستی این نقشه را تضمین کنم گستاخی خواهد بود، خاصه آنکه چیره‌دستان بسیاری هنوز نتوانسته‌اند در تهیهٔ چنین نقشه‌ای توفیق حاصل کنند»، نام خلیج فارس را به وضوح آورده است. این دلایل نشان از رواج داشتن این نام به عنوان تنها نام موجود برای این خلیج در عرصهٔ ملی و بین‌المللی بوده است.

با توجه به مطالبی که در سطور قبل ذکر شد، این کتاب از نظر سندیت تاریخی بسیار ارزشمند است و تنها چاپ موجود از متن اصلی آن، همان چاپ ژروه کلوزیه در پاریس و به سال ۱۶۷۳ میلادی است. خوشبختانه نسخه‌ای سالم از چاپ اصلی این اثر (۱۶۷۳.م)، در کتابخانهٔ مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، موجود است. با توجه به جست‌وجوهای انجام شده در بسیاری از کتابخانه‌های کشور، نسخه‌ای دیگر از آن در ایران یافت نشد، همچنین در بین کتابخانه‌های دیگر جهان نیز در فرانسه چند نسخه و در کتابخانهٔ کنگره امریکا نیز نسخه‌ای از آن در بخش کتاب‌های کمیاب ثبت شده بود. همهٔ این مدارک نشان از اهمیت بالای این نسخهٔ موجود در کتابخانهٔ مرکزی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی دارد.

این کتاب در ایران توسط دکتر محسن صبا ترجمه و از سوی انجمن دوستداران کتاب در سال ۱۳۵۳ منتشر شده است.

پی‌نوشت

۱. برگرفته از: زیبایی های ایران. ترجمه محسن صبا. تهران: انجمن دوستداران کتاب، ۱۳۵۳.

۲. شجاعی، زهرا و نادعلیان، احمد. حضور نقاشان اروپایی در ایران عصر صفویه. نگره، شمارهٔ ۶، بهار ۸۷.

کندوکاو فلسفی برای کودکان و نوجوانان تجدید چاپ شد

کتاب کندوکاو فلسفی برای کودکان و نوجوانان که دربردارندهٔ گفت‌وگوهایی با پیشگامان برنامهٔ فلسفه برای کودکان است، توسط پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی تجدید چاپ شد.

در این کتاب با متیو لیپمن، آن‌مارگارت شارپ، راجر ساتکیلف، گیلبرگ بورگ، مایکل سسویل، تیم اسپرود، داریل میسر و دیگر پژوهشگران این حوزه گفت‌وگو شده است.

جلد نخست این کتاب به چاپ سوم و جلد دوم آن به چاپ دوم رسیده است. دورهٔ دو جلدی این کتاب به بهای ۳۸ هزار تومان در دسترس علاقه‌مندان به مباحث فلسفه برای کودکان قرار گرفته است.

انتشار کتاب «قصه های عامیانه مردم کُره»

با آرزوی صلح پایدار در جهان

(مرکز اسناد فرهنگی آسیا- پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری نشر اشاره دومین مجموعه از سری کتابهای قصه های ملل را منتشر کرد.

کتاب «قصه‌های عامیانه مردم کُره» نوشتهٔ زونگ این ـ سوب از استادان برجسته در حوزه ادبیات، فرهنگ عامه و از فعالان حقوق کودک در کشور کره جنوب، با ترجمه دکتر محمد نجاری و دکتر سیاوش مرشدی توسط مرکز اسناد فرهنگی آسیا- پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری نشر اشاره به چاپ رسید..

این کتاب که همسو با برنامه پنج سالهٔ مرکز اسناد فرهنگی آسیا- یونسکو با عنوان «*صلح پایدار، جهان عاری از خشونت و افراطی‌گری*» در مجموعه‌ای با عنوان قصه‌های ملل با هدف شناخت بخشی از فرهنگ ملت‌ها و اقوام آسیا با آرزوی صلح جهانی منتشر می‌شود، جلد دوم این مجموعه است و شامل ۹۳ قصه عامیانه و دربردارنده پنج بخش استوره‌ها؛ افسانه‌ها؛ قصه‌های پریان؛ حکایت‌ها؛ قصه‌های کهن است

مشابهت برخی از این داستان‌ها با کلیه و دمنه ، هزار و یک‌شب ، مرزبان نامه که ریشه در استوره‌ها و کهن الگوها و فرهنگ کشورهای شرق آسیا به ویژه فرهنگ کُره دارد، نشانگر ارتباطات قوی فرهنگی میان دو ملت ایران و کره است.

در مقدمه کتاب، مترجمان چنین نوشته‌اند: «امیدواریم در این روزگار که صدای گلوله ها را خاموشی نیست و سایه جنگ و ترس بر بسیاری از کشورها سایه انداخته است و بسیاری از کودکان همچنان با فقر دست به گریبان‌اند، ادبیات و پیام نامیرایش ـ عشق ـ پناهگاه امنی برای دردهای بشری باشد که جملگی «دچار» باشیم که: «دچار یعنی عاشق...»

در ضمیمهٔ ادبی مجله تایمز در معرفی این کتاب آمده است: « این قصه‌ها همان قدر متنوع‌اند که به همان اندازه لذت بخش، طنزآمیز و دارای اهداف اخلاقی هستند.»

این کتاب در ۲۴۸ صفحه با شمارگان هزار نسخه در ۲۴۷ صفحه با قیمت ۱۳۵۰۰تومان منتشر شده است.

معرفی مترجمان:

محمد نجاری (زاده ۲۲ اسفند ۱۳۵۹- همدان) دانش‌آموخته دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد و افزون بر آن، فارغ‌التحصیل رشته سینماست و اکنون عضو شورای پژوهشی مرکز اسناد فرهنگی آسیا، عضو پیوسته انجمن منتقدان و نویسندگان تاتر، مدرس هنر و ادبیات در دانشگاه های کشور است. ادبیات حماسی، ادبیات نمایشی، ادبیات معاصر و نقد اسطوره‌شناختی حوزه‌های پژوهشی محمد نجاری است. طرح پژوهشی در دست انجام وی طرح جامع فرهنگ زبان‌های کشورهای آسیایی است. تاکنون کتاب‌های زیر از وی منتشر شده است:

۱) *زنان شاهنامه*، با همکاری حسین صفی،چاپ نخست ۱۳۹۱ (نشر طراوت) چاپ دوم با ویرایش و افزوده‌ها، نشر کتاب آمه، ۱۳۹۲

۲) *زبان زنان* (زبان زنانه در آثار چیستا یثربی و نغمه ثمینی)، نشر کتاب آمه،۱۳۹۳

۳) *ماه که خورشید را برو بندند* (طنز در شعر سنایی)، نشر کتاب آمه،۱۳۹۳

۴) *برادران خوشحال، بِردی کِربابایف، ترجمه با سیاوش مرشدی*، مرکز اسناد فرهنگی آسیا- پژوهشگاه علوم انسانی با همکاری نشر اشاره، ۱۳۹۱ ؛ چاپ دوم: ۱۳۹۳

۵) *درسنامه ادب فارسی «زبان و ادبیات فارسی مقدماتی و عمومی»*، با همکاری سیاوش مرشدی، نشر اشاره، چاپ اول و دوم ۱۳۹۲

۶) *فصل شقایق‌ها، سرزمین لاله‌ها* (هفت نمایشنامه ادبیات پایداری) با همکاری استاد عباس دوست قرین،نشر شاهد.

سیاوش مرشدی (زاده ۱۳۶۲) دکترای زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز و استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی گمیشان (استان گلستان)

سیاوش مرشدی در کنار پژوهش در حوزه تخصصی زبان و ادبیات فارسی (هفت پیکر نظامی گنجوی، سبک‌شناسی، زیباشناسی و...) و همچنین زبان‌های ایرانی مانند گویش‌های کردی جنوبی، کردی زازا و یغنابی و... به پژوهش و ترجمه در بخش ادبیات کودک و نوجوان می‌پردازد و تاکنون کتاب‌های زیر از او به چاپ رسیده است:

۱) *گزیده انوار سهیلی*، حسین واعظ کاشفی، ویرایش و انتخاب و شرح سیاوش مرشدی، تهران: کمال اندیشه، یاس بهشت: ۱۳۸۷

۲) *برادران خوشحال*، بِردی کِربابایف، ترجمه با محمد نجاری، مرکز اسناد فرهنگی آسیا- پژوهشگاه علوم انسانی با همکاری نشر اشاره ، ۱۳۹۱ (۱۲۰ ص)؛ چاپ دوم: ۱۳۹۳

۳) *ایران نمی‌میرد* (یادنامه استاد محمد جواد تربتی)، با همکاری محمود تربتی سنجابی، تهران، نشر هزاره سوم اندیشه، ۱۳۹۲

۴) *جام زرّین* (قیزیل آیاق)، قیّوم تانگری قولیف، ترجمه سیاوش مرشدی، تهران، نشر دنیای نو، ۱۳۹۳

۵) *درسنامه ادب فارسی «زبان و ادبیات فارسی مقدماتی و عمومی»*، با همکاری محمد نجاری، نشر اشاره، چاپ اول و دوم ۱۳۹۲

۶) *هفت منظر*، هاتفی خرجِردی، تصحیح و مقدمه با همکاری حسن ذوالفقاری، منظومه عاشقانه ادب فارسی شماره ۱۰، نشر رشد آوران و چشمه، ۱۳۹۲

۷) *زبان زازا*، با پیشگفتار فریدون جنیدی، تهران، نشر بلخ، ۱۳۹۲

۸) *پسربچه و شتر*، قیّوم تانگری قولیف، ترجمه سیاوش مرشدی، گرگان، نشر مختومقلی فراغی، ۱۳۹۳

نمایش فیلم مستند «قصه ها» با حضور هوشنگ مرادی کرمانی

فیلم مستند «قصه‌ها» با حضور هوشنگ مرادی کرمانی خالق آثار قصه‌های مجید و دو منتقد، دکتر شریفی‌نسب و دکتر حیاتی از پژوهشگران ادبیات به همت معاونت فرهنگی و اجتماعی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و با همکاری مرکز گسترش سینمای مستندِ و تجربی، ۲۱ آبان‌ماه در سالن حکمت به نمایش گذاشته شد.

در ابتدا دکتر اشرف بروجردی به عنوان معاون فرهنگی – اجتماعی در سخنرانی کوتاهی تأکید کرد: «عزیزانی که در حوزه هنر و فیلم تلاش می‌کنند باید بتوانند نظراتشان را به صورت مستند ارائه کنند و اساتید علم و معرفت نیز با پذیرش دوستان هنرمند در جمع خود با ایشان تعامل بیشتری داشته باشند، به‌ویژه این تعامل بین حوزه علوم انسانی و حوزه فیلم و هنر باید به‌صورت معناداری باشد تا اثر بخشی بیشتری نیز داشته باشد.» دکتر بروجردی خاطر نشان ساخت: «به‌طور کلی هدف از پخش این فیلم، نگاه جامعه شناختی به زندگی یک انسان است که توانسته با تمام محدودیت‌های زندگی امروز، به‌عنوان یک صاحب‌نظر و نویسنده مطرح در جامعه حضور داشته باشد.»

سپس فیلم مستند «قصه‌ها» به کارگردانی مهدی جعفری و از محصولات مرکز سینمای مستند و تجربی پخش شد. این فیلم مستند به سیر زندگی، ویژگی‌ها و آثار هوشنگ مرادی کرمانی به‌عنوان نویسنده مطرح ادبیات داستانی کودک و نوجوان پرداخته بود. پس از اتمام فیلم، دکتر شریفی‌نسب از اعضای هیئت علمی پژوهشکده ادبیات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به بررسی ویژگی‌های ادبیات کودک معاصر پرداخت و گفت: «برای ارزشیابی کتاب‌های مناسبِ کودکان و نوجوانان ملاک‌های متعددی برشمرده‌اند؛ ازجمله قرارداشتنِ موضوع کتاب در حیطهٔ تجربیات کودک و نوجوان، قرار داشتن محتوا در حوزهٔ مفاهیم قابل درک برای آنان و استفاده از دایرهٔ واژگانی پایه که برای گروه سنی کودک و نوجوان قابل فهم باشد.»

وی سپس به ویژگی‌های داستان‌های مرادی کرمانی اشاره کرد و تصریح کرد: «داستان‌های مرادی کرمانی همواره مورد اقبال کودکان و به‌ویژه نوجوانان بوده است. این نکته از تجدید چاپ‌های متعدد این کتاب‌ها در زمان اندک و ساخته شدن فیلم بر اساس آنها معلوم است؛ اما با بررسی موضوع و محتوای آن‌ها روشن می‌شود که درصد بسیار بالایی از این کتاب‌ها اتفاقاً نه در حوزهٔ تجربیات پیشینیِ کودکان و نوجوانان هستند و نه از مفاهیم قابلِ درک برای آنان در زندگی روزمره‌شان سخن می‌گویند. با این احوال، نه تنها نوجوانان ایرانی، بلکه نوجوانان سرزمین‌های دیگر که در فرهنگ به طور کامل متفاوتی بالیده‌اند، نیز با ترجمهٔ آثار مرادی کرمانی به خوبی ارتباط برقرار کرده‌اند. این نکته نشان می‌دهد که ملاک‌های ارزیابی کتاب‌های کودکان و نوجوانان نیاز به بازبینی دارد.» این پژوهشگر حوزه ادبیات کودک در انتها تأکید کرد: «براساس نظریه‌های جدید ارتباطات، باید به تبیین ساز و کارهایی که آثار مرادی کرمانی را برای مخاطبان کودک و نوجوان قابل درک و دلچسب کرده است، همچون نزدیک شدن به افق انتظار آنان و حتی کمک به شکل‌گیری افق انتظار کودکان و نوجوانان پرداخته شود.»

سپس دکتر زهرا حیاتی از دیگر اعضای هیئت علمی پژوهشکده ادبیات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی در سخنرانی خود با عنوان «اشاره‌ای به ظرفیت‌های نمایشی و تصویری در آثار مرادی کرمانی»، مطلب خود را با یک پرسش آغاز کرد: «چه می‌شود که نوشته‌هایی متعدد از یک نویسنده علاوه بر اینکه دروازه‌های نشر را در میان ملل دیگر و فرهنگ‌های دیگر و زبان‌های دیگر بر خود باز می‌کند، راهش را به رسانه‌های دیگر هم می‌گشاید و به طور تقریبی به این نقطه می‌رسد که در رابطه بین رسانه‌ای سینما و ادبیات بی‌مثل و کم‌نظیر می‌شود؟»

وی به این نکته اشاره کرد که «تعامل سینما و ادبیات بحثی است که بیشتر با اصطلاح «اقتباس ادبی» شناخته می‌شود و نظریه‌هایی که در این‌باره داده شده، از دوگانه رد و قبول این فرایند تا طرح مسائل جزیی و چون و چراهای رسانه‌ای قابل دسته‌بندی است.» وی مطلب خود را با بحث درباره کثرت اقتباس‌های ادبی و مطرح بودن فیلم‌سازان اقتباس‌گر و داستان‌های ادبی مورد اقتباس ادامه داد و گفت: «همه این نگاه‌های انتقادی بر یک جریان فعال هنری سوار می‌شود وآن، کثرت اقتباس‌های ادبی در تاریخ سینماست که باعث شده ارزیابی فیلم‌های اقتباسی، خود ماجرای مستقلی باشد. تعدادی از فیلم‌سازان بیش از سایر سینماگران به منابع ادبی توجه کرده‌اند که از این افراد با عنوان «فیلم‌سازان اقتباس‌گر» یاد می‌شود. آثار بعضی نویسندگان هم پیش از سایر داستان‌نویسان مورد توجه بوده است که از این نوشته‌ها با عنوان «آثار مورد اقتباس» یاد می‌کنیم.»

این پژوهشگر تصریح کرد: «وقتی این سؤال در مکانی مانند پژوهشگاه و در میان پژوهشگران مطرح می‌شود، طبیعی است که اهدافی پژوهش محور را نشانه گیرد و باید نقش فعالیت منتقد یا پژوهشگر در این بستر فرهنگی و هنری مشخص شود.» در ادامه این گفتار، ایشان چشم اندازی از نوع مطالعات اقتباسی در ایران ارائه کرد و تأکید نمود: «از میان رویکردهای مختلف این حوزه، یکی از بهترین شیوه‌های نگاه به داستان مکتوب در جهت ظرفیت‌های نمایشی و تصویری، تأکید بر «الگوی ساختاری درونمایه» است که نگاه جامع‌تری را به دست می‌دهد. برای مثال، از مجموع نقدهایی که درباره فیلم‌های اقتباسی ارائه شده، درمی‌یابیم اقتباس‌های موفق آن‌هایی بوده‌اند که الگوی درونمایه را حفظ کرده‌اند و فقط برابرهای سینمایی برای آن تعریف کرده‌اند. یا آثاری که بیشتر از سایر نوشته‌های ادبی مورد توجه‌بوده‌اند، «الگوی درونمایه» آنها به الگوی درونمایه در فیلم نزدیک‌تر بوده است.» وی در انتها با اشاره به داستان‌های آقای کرمانی گفت: «داستان‌های آقای هوشنگ مرادی کرمانی که به واسطه نزدیکی الگوی درونمایه به درام فیلم، بیش

از سایر آثار داستانی مورد توجه بوده است، از طریق بازخوانی با رویکرد مطالعه تطبیقی اقتباس، می‌تواند هم به توسعه مطالعات تطبیقی اقتباس کمک کند و هم الگویی سهل الوصول برای یافتن آثار مشابه، اگرچه پراکنده، به دست دهد و تولیدهای سینمایی مشابه را تقویت کند.»

در ادامه هوشنگ مرادی کرمانی ضمن تشکر از نظرهای منتقدان، تصریح کرد: « برای ارزیابی یک اثر ادبی به لحاظ تأثیرگذاری، راه‌های گوناگونی وجود دارد. از جمله این راه‌ها این است که اگر اثر به زبان‌های دیگری ترجمه شود، می‌تواند تأثیرگذاری خود را حفظ کند یا خیر؟ چراکه آرایه های ادبی در ترجمه از بین می‌رود.» وی در این‌باره به آثار خیام و مولوی اشاره کرد که اکنون توانسته‌اند در بسیاری از نقاط جهان طرفداران زیادی پیدا کنند. این نویسنده یکی دیگر از راه‌های ارزیابی اثر ادبی را ورود این اثر ادبی در ظرف‌های دیگر دانست و خاطر نشان ساخت: «ظرفی مثل ظرف سینما می‌تواند نشان دهد که تا چه حد یک اثر ادبی توان تأثیرگذاری دارد.» وی در نهایت با تشکر مجدد از مسئولان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی جهت برگزاری این جلسه، خواستار ادامه این تعاملات بین نویسندگان و پژوهشگران علوم انسانی شد.

در انتهای این مراسم، لوح یادبودی به پاس خدمات آقای مرادی کرمانی به حوزه ادبیات کشور، از سوی خانم دکتر بروجردی معاونت فرهنگی- اجتماعی پژوهشگاه به ایشان تقدیم شد. در حاشیه این مراسم نیز آثار آقای مرادی کرمانی در معرض دید علاقه‌مندان قرار گرفت که با استقبال حاضران مواجه شد.

تبریک

جناب آقای صادق حجتی

موفقیت شما را در کسب لوح سپاس بیست‌ویکمین دورهٔ جشنوارهٔ کتاب دانشجویی برای کتاب «تاریخ، فرهنگ و تمدن ایران در عصر آل‌بویه» تبریک می‌گوییم.

غدیر، محور وحدت

بیست‌وششمین نشست علمی مرکز تحقیقات امام علی علیه‌السلام با مشارکت پژوهشکده نظریه‌پردازی سیاسی و روابط بین‌الملل با عنوان «غدیر، محور وحدت (با استناد به کلام امام خمینی ره)» توسط حجه‌الاسلام والمسلمین دکتر داود مهدوی‌زادگان عضو هیئت علمی پژوهشگاه در ۶ آبان‌ماه برگزار شد.

وی در این نشست گفت: یکی از سخنرانی‌های بسیار مهم امام خمینی (ره) مربوط به روز عید غدیر مصادف با دوم شهریور ماه ۱۳۶۵ است، معمولاً سیرهٔ حاکمان این‌گونه است که از طرح مباحث اختلافی پرهیز کنند، یا دست‌کم به گونه‌ای تشریفاتی از آن گذر کنند، لیکن امام خمینی (ره) واقعه غدیر خم را از دو جنبه اساسی مورد توجه جدی قرار داده‌اند.

وی افزود: نخست از جهت اصالت‌دهی به نظام سیاسی اسلام و حکومت دینی است و دوم از جهت وحدت میان امت اسلامی. به عقیده ایشان غدیر خم هم حجتی برای حکومت اسلامی و همچنین پیام آور وحدت اسلامی است.

او ادامه داد: امام خمینی (ره) در توضیح این مطلب، توجه اذهان مسلمانان را به وجود انحراف اساسی در جهان اسلام معطوف کرده است. به عقیده امام (ره) این انحراف تاریخی است و از زمان حکومت امویان و عباسیان تا به امروز ریشه دوانیده است. آن انحراف اساسی جهان اسلام مسئله جدایی دین از سیاست است. این انحراف هم در میان شیعیان و هم در میان اهل تسنن تأثیر گذار بوده است، جدایی دین از سیاست در میان شیعیان باعث شده که این روز و صاحب آن را یعنی حضرت امیرالمؤمنین علی (ع) را فقط بزرگ بشماریم. اما تأثیر آن (جدایی دین از سیاست)در میان اهل تسنن آن است که نظریه‌های باطل و غیر دینی مانند «الحکم لمن غلب» رسمیت پیدا کند. بنابراین به اعتقاد امام راحل، جهان اسلام با مشکل مشترکی درگیر است که عبارت از جدایی دین از سیاست است، پس پاسخ مشترکی لازم است که موجب وحدت میان شیعه و سنی شود.

وی خاطرنشان کرد: آنچه زمینه‌ساز وحدت سیاسی مسلمانان خواهد بود، زدودن این انحراف اساسی‌است. با درک این مطلب که سیاست عین دیانت است و حکومت از ارکان اسلام است؛ انحراف زدوده می‌شود. به عقیده امام خمینی (ره) یکی از وقایع مهم اسلام که اثبات کننده اصل نبود جدایی دین از سیاست است؛ واقعه غدیر خم است.در این روز امیرالمومنین علی (ع) منصوب به عالی‌ترین مراتب کمال وجود نشدند زیرا جایگاه رفیع امیرالمومنین (ع) مجعول به جعل تکوینی خداوند سبحان است؛ نه به نصب از سوی رسول‌الله (ص).

وی افزود: امیرالمومنین علی علیه‌السلام در آن روز (غدیرخم) منصوب به حکومت شدند به همین دلیل، غدیر برای آن حضرت ارزش نیست. بنابراین، مسأله غدیر، مسئله حکومت و سیاست در اسلام است. بحث این است که جدایی دین از سیاست در اسلام بی پایه و اساس است. پس همه مسلمانان اعم از شیعه و سنی برای زدودن انحراف جدایی دین از سیاست؛ می‌توانند به واقعه غدیر خم استناد کنند.

وی در پایان گفت: با اثبات این موضوع؛ شیعیان در این روز به صرف چراغانی و مدیحه سرایی بسنده نمی‌کنند، بلکه به فهم فلسفه غدیر توجه می‌کنند. از سوی دیگر، اهل سنت هم نظریه الحکم لمن غلب را کنار خواهند گذاشت و دیانت را وارد متن سیاست خود خواهد کرد. بدین ترتیب، معلوم می‌شود که چگونه از نگاه امام خمینی (ره)، غدیرخم پیام‌آور وحدت اسلامی و حجیت حکومت اسلامی است.

تهران، اودلاجان

شاهین آریامنش

روستای کم نام و نشان و گمنام و کم جمعیت تهران در شمال شهر بزرگ و باستانی ری، دیرسالی است که به پایتخت و بزرگ‌ترین شهر ایران تبدیل شده و امروزه جمعیت آن از ۱۵ میلیون تن فراتر رفته است. روستایی که زمانی ساکنانش،خانه‌هایی در زیر زمین می‌ساختند، امروزه به شهری بدل شده که ساختمان‌هایش، اندکی سر به آسمان می‌سایند و در شلوغی و رفت‌وآمدهایروزانهٔ مردم، آلودگی هوا، آلودگی صوتی و چیزهایی از این دست به بسیاری از کلان‌شهرهای جهان پهلو می‌زند. شاید کمتر کسی در این زندگی ماشینی و شلوغی و سر و صدای بی‌امان تهران، به فکر افتاده و وقت کرده باشد تا به پیشینهٔ بلندبالای شهر تهران نگاهی بیندازد. خوشبختانه چاپ چنین کتاب‌هایی در زمینهٔ تهران‌پژوهی به اطلاعات ما از تهران می‌افزاید. به تازگی چهارمین کتاب منتشر شدهٔ دفتر پژوهش‌های فرهنگی دربارهٔ شهر تهران با نام اودلاجان به قلم دکتر ناصر تکمیل همایون استاد پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، به منطقهٔ قدیمی اودلاجان اختصاص یافته است که اطلاعات درخور و ارزنده‌ای از این محله ارائه می‌کند.

کتاب اودلاجاندربردارندهٔپیش‌سخن و ۵ فصل است که نویسنده در پیش‌سخن به کوتاهی از پیشینهٔ روستای طهران می‌گوید. نام طهران نخستین بار در فارسنامهٔ ابن بلخی آمده است آنجا که انارهای منطقهٔ کوار را در نیکویی با انار طهران می‌سنجد. با مرگ طغرل سلجوقی در طجرشت (تجریش) به سال ۴۵۵ قمری و ورود سلطان ارسلان بدانجا، اندکی به آوازهٔ روستای طهران افزوده شد. امیر تیمور گورکانی، اندکی پس از تازش‌هایش، طهران را خیمه‌گاه سپاهیان خود ساخت. رفته‌رفته این روستای کوچک به شهرکی تبدیل شد و سپس به دستور شاه تهماسب صفوی در سال ۹۶۱ قمری به شهری نوین بدل گشت و امروزه آن را با نام منطقهٔ صفوی می‌شناسیم که محلهٔ‌عودلاجان بخشی از منطقهٔ صفوی تهران است.

فصل نخست این کتاب «سابقهٔ تاریخی محلات تهران» نام دارد که دکتر تکمیل‌همایون در این فصل با استناد به یاقوت حموی و زکریای قزوینی، به دوازده محلهٔ روستای تهران اشاره می‌کند که گویی مردمان این دوازده محله چندان سر سازگاری با همدیگر نداشته‌اندو به قول زکریای قزوینی: «همگی با هم دشمنند و همدیگر را می‌کشند و غارت می‌کنند. تهرانی‌ها در همسایه‌آزاری و خرابکاری از هر قومی در هر جایی گوی سبقت را ربوده‌اند.»

شهر جدید تهران در سال ۹۶۱ قمری به دستور شاه تهماسب صفوی با چهار دروازهٔ شمیران، شاه عبدالعظیم، قزوین و دولاب ساخته شد کهیکی از محله‌هایدوازده‌گانهٔ تهران، از دورهٔ قاجاریه بدین سو به نام اودلاجان آوازه یافت. سپس‌تر با تعیین «بیگلربیگی» در دورهٔشاه‌عباس اول، موقعیت حکومتی پیدا کرد. علامه محمد قزوینی دربارهٔ نام اودلاجان چنین گفته است که: «... دلاجیدن یا دراجیدن در گویش‌های منطقه به معنای پخش کردن آمده و دو حرف الف و نون نشانهٔ نام مکان است و «او» در گویش منطقه و مناطق بسیار در ایران به معنای آب است. در این معنا ترکیب سه واژه «او، دلاج یا دراج، ان» اودلاجان یا اودراجان مکان پخش آب است.»

نویسنده در فصل دوم که نامش «کلان محله اودلاجان و تحولات جغرافیایی آن» نام دارد، نخست به گسترهٔ محلهٔ اودلاجان می‌پردازد که از شمال به خیابان امیرکبیر، از شرق به خیابان ری، از جنوب به خیابان ۱۵ خرداد و از غرب به خیابان ناصرخسرو منتهی می‌شود. این محله خود به زیرمحله‌هایی تقسیم می‌شد که دربردازندهٔ محلهٔ باغ امین، محلهٔ حیاط شاهی، محلهٔ دروازهٔ شمیران، محلهٔ سادات جنوب سرچشمه پایین، محلهٔ شاه غلامان، محلهٔعرب‌ها، محلهٔ نو و محلهٔ یهودی‌ها بود. همچنین نویسندهٔ در ادامهٔ این فصل به نام میدان‌ها و گذرها، چشمه‌ها، قنات‌ها و آب‌انبارها، باغ‌ها و مزرعه‌ها و دیگر اماکن این محلهٔ کهن می‌پردازد.

فصل سوم این کتاب «عوامل اجتماعی و اقتصادی شکل‌گیری محله» نام دارد که دکتر تکمیل‌همایون به انگیزهٔنام‌گذاریمحله‌ها، مکان‌های مذهبی و فرهنگی، مکتب‌خانه‌ها، مدرسه‌ها و فرهنگسراها، اماکن مقدس یهودیان، اماکن تجاری و اقتصادی همچون کاروانسراها و بازارچه‌هاومکان‌هایی از این دست پرداخته است. نویسنده در فصل چهارم که «پراکندگی ساکنان و تعلقات اجتماعی آنان» نام گرفته است از تنوع جمعیتی اودلاجان سخن می‌گوید و در ادامه به مرور کوچه به کوچهٔ محلهٔ اودلاجان می‌پردازد. کوچه‌هایی چون کوچهٔ ارمنی‌ها، کوچهٔ ماست‌بندها، کوچهٔ سادات، کوچهٔ سرایدار باشی، کوچهٔ مشیرالدوله، کوچهٔ وزیر امورخارجه، کوچهٔ یهودی‌ها، کوچهٔ خراسانی‌ها، کوچهٔ افغان‌ها، کوچهٔ افشارها، شماری از کوچه‌های محلهٔاودلاجان است که در برخی از آنها، چهره‌های سرشناسی چون پروین اعتصامی شاعر پرآوازه، سیدحسن مدرس و سیدعبدالله بهبهانی زندگی می‌کرده‌اند. نویسنده همچنین خانه به خانه به عمارت‌ها و خانه‌های این محله همچون عمارت سپهسالار، عمارت حشمت‌الدوله، عمارت نصیرالدوله، خانهٔ کمال‌الملک، خانهٔ فرمانفرما، خانهٔ موتمن‌الملک، نگاه انداخته است.

دکتر ناصر تکمیل‌همایون در فصل پنجم که «اوضاع کنونی و نوع بازسازی فرهنگی» نام دارد به تغییرات سیمای این محله در دورهٔ رضاشاه و دورهٔ معاصر می‌پردازد. رضاشاه به جهت افزایش جمعیت شهر تهران و همچنین ورود خودرو و وسایل ترابری جدید، به گسترش و تعریض خیابان‌ها پرداخت. محلهٔاودلاجان نیز دستخوش تغییرات شد و با ساخت خیابان سیروس (مصطفی خمینی) به دو بخش شرقی و غربی تقسیم شد. همچنین تغییرات دیگری انجام گرفت که پی‌آمدش رفتن شماری از مردم از این محله بود. پس از نابسامانی‌های زمان جنگ، مهاجران جنگی و افغانی‌های مهاجر، ساکنان این محله شدند. با وجود ثبت محلهٔ اودلاجان در فهرست آثار ملی، بی‌توجهی شهرداری از یک سو و توجه نداشتن سازمان میراث فرهنگی به این محله، به اضمحلال خانه‌های قدیمی این محله انجامیده است. هم‌اکنون شمال محلهٔاودلاجان، منطقهٔ مسکونی و جنوب آن زیر سلطهٔ بازار و انبارهای آن و کسب و کار مردم است.

نویسنده در سخن پایانی‌اش بر این کتاب، از علاقه‌مندان به تاریخ قدیم

تهران گفته است که برآن هستند تا سیمای گذشتهٔ این محلهٔ قدیمی تهران را زنده کنند که در این میان هماهنگی سازمان‌ها و نهادهایی چون میراث فرهنگی، شهرداری، آموزش و پرورش، اوقاف و ... برای زنده‌کردن یکی از محله‌های قدیمی تهران مفید خواهد بود.

این کتاب کم حجم اما مفید که به کوشش دفتر پژوهش‌های فرهنگی در ۱۰۰۰ نسخه و به بهای ۱۲ هزار تومان منتشر شده است،اطلاعات ارزنده‌ا یدربارهٔپیشینهٔمحلهٔاودلاجان تهران به خوانندهمی‌دهد. از دیگر مزیت‌های این کتاب می‌توان به تصاویر رنگی کتاب از کوچه‌ها، خانه‌های قدیمی و ... اشاره کرد.

هفتهٔ کتاب و کتاب‌خوانی در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

احمد مسجد جامعی، وزیر پیشین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس پیشین شورای شهر تهران، به مناسبت هفته کتاب و کتابخوانی تمامی اهل فکر و فرهنگ را دعوت کرد تا روز پنج شنبه ۲۹ آبان راهی کتاب‌فروشی‌ها شوند. همزمان از چهره‌های فرهنگی نیز دعوت به عمل آوردند و تعداد کثیری این دعوت را پذیرفته و در فروشگاه پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی واقع در خیابان کریم‌خان، دکتر کریم مجتهدی و دکتر ناصر تکمیل همایون از ساعت ۱۰ تا ۱۲ حضور داشتند و عبدالرضا مظاهری، استاد عرفان اسلامی نیز مهمان آنها بودند. ساعت حدود ۱۲:۳۰ احمد مسجد جامعی به همراه تعدادی خبرنگار به فروشگاه پژوهشگاه علوم انسانی آمد و مدتی به همراه اعضای هیئت علمی پژوهشگاه به گپ و گفت‌وگو دربارهٔ کتاب و منزلت و جایگاه کتاب در جامعه سپری کردند.

مسجد جامعی از دکتر مجتهدی خواست، جمله‌ای دربارهٔ کتاب بیان کنند که مجتهدی گفت: کتاب آینده یک جامعه است و آینده را می‌شود از کتاب‌های موجود خواند چرا که کتاب، آینده را نوید می‌دهد و اگر کتاب نباشد جامعه با خطر روبروست. در ادامه نیز مظاهری در پاسخ به درخواست عضو شورا برای گفتن جمله‌ای درباره کتاب، گفت: کتاب مغز یک جامعه است و اگر کتاب وجود نداشته باشد جامعه همانند بدنی است که روح ندارد.

در ادامه دکتر تکمیل همایون گفت: در تمدن ایرانی و اسلامی، کتاب و کتابخوان‌ها و کتاب‌نویسی نقش بسیار مهمی داشتند، چنانچه امروزه کتاب‌های خطی فارسی و عربی و گاه ترکی، زینت بخش کتابخانه‌های جهان هستند. چند عامل در دوران معاصر به روند تاریخی کتاب و کتابخوانی آسیب وارد کرده است. ۱. سانسور ۲. اقتصاد (گرانی کتاب و درآمد ناکافی برای تهیه کتاب) ۳. همراهی نکردن وزارت ارشاد در بر طرف کردن این صنف ۴. اینترنت و اینترنت‌گرایی ۵. رواج جزوه نویسی و ارائه جزوه در کلاس‌های درس دانشگاه ۶. توزیع نامناسب کتاب در سراسر کشور. به طور مثال کتاب سلطانیه تالیف خودم، حتی در گنبد سلطانیه و شهر زنجان هم وجود ندارد و کسی از چاپ چنین کتابی مطلع نیست. به نظر من، برپایی نمایشگاه‌های کتاب به صورت دوره‌ای در سراسر کشور می‌تواند معرفی خوبی برای کتاب‌های منتشر شده باشد.

انتصابات

* دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و معاون پژوهشی در حکمی، دکتر محمدرضا امیری تهرانی‌زاده را سمت مشاور معاون پژوهشی و تحصیلات تکمیلی منصوب کرد.
* دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و معاون پژوهشی در حکمی، دکتر علیرضا شعبانلو را به عنوان مسئول راه‌اندازی و اداره دفتر قطب‌های علمی پژوهشگاه منصوب کرد.
* دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و معاون پژوهشی در حکمی، دکتر سمیه سادات شفیعی را به عنوان مسئول راه‌اندازی و ادارهٔ دفتر امور هیئت علمی پژوهشگاه منصوب کرد.
* دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و معاون پژوهشی در حکمی، دکتر زهرا حیاتی را به عنوان مسئول راه‌اندازی و اداره دفتر کرسی‌های مناظره، نقد، نظریه‌پردازی و آزاداندیشی پژوهشگاه به منصوب کرد.
* دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و معاون پژوهشی در حکمی، دکتر سیدمحمد حسینی را به عنوان مسئول راه‌اندازی و تهیه طرح عملیاتی تفصیلی برای پژوهشکده اخلاق و تربیت منصوب کرد.
* دکتر حسینعلی قبادی، قائم مقام رییس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و معاون پژوهشی در حکمی، سیدرضا آقایی را به عنوان مسئول راه‌اندازی و مدیریت امور آموزش‌های کاربردی و تخصصی آزاد پژوهشگاه و عضویت در شورای معاونت پژوهشی منصوب کرد.
* دکتر فریدون رحیم‌زاده، مدیر کل دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حکمی محمد نجاری را به سمت مشاور امور هنری و فرهنگی دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فرهنگی و اجتماعی منصوب کرد.

کتاب «برادران خوشحال» به چاپ دوم رسید

مرکز اسناد فرهنگی آسیا- پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری نشر اشاره چاپ دوم کتاب برادران خوشحال از مجموعه کتابهای قصه های ملل را منتشر کرد.

کتاب برادران خوشحال در حوزه ادبیات کودک و نوجوان، نوشته پدر ادبیات نوین جمهوری ترکمنستان- بردی کربابایف - است. ین کتاب با ترجمه دکتر محمد نجاری و دکتر سیاوش مرشدی از سوی مرکز اسناد فرهنگی آسیا- پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با همکاری نشر اشاره ،به چاپ دوم رسید.

این کتاب ماجراهای کوتاه و به هم‌پیوسته‌ای از چهار برادر معروف به «چپ بک‌ها» است که در ترکمنستان زندگی می‌کنند. آنها همیشه در کنار هم هستند و ماجراهای جالب، طنزآلود و آموزنده ای را خلق می کنند چهار برادری که با مادر خود،زندگی سختی را سپری می کنند، آنها به دنبال کمک به مادرشان به دنبال کارهای گوناگون می روند و با تیزهوشی و شیطنت خاص خود همیشه پیروز از مشکلات بیرون می آیند. در پایان هر داستان شعری دوبیتی آورده شده است که توسط مترجمان باز سرایی و به زبانه کودکانه دوباره با همان مفهوم اصلی یا تغییر و الهام گرفتن از ترانه های کودکانه عامیانه و فولکلوریک بازسرایی شده است.

نویسنده بردی کربابایف که در آغاز تحصیلات سنتی را در بخارا آموخته با ادبیات گران‌سنگ فارسی، ترکمنی و عربی آشنا شد و یکی از فعالان به ویژه در حوزه ادبیات جامعه‌گرا شد. در آثار او نشانه‌های آشکاری از فرهنگ اسلامی و ترکمنی و حتی تأثیرات فرهنگ ایرانی دیده می‌شود.

این کتاب که همسو با برنامه پنج ساله ی مرکز اسناد فرهنگی آسیا- یونسکو با عنوان«صلح پایدار، جهان عاری از خشونت و افراطی‌گری» در مجموعه‌ای با عنوان قصه‌های ملل با هدف شناخت بخشی از فرهنگ ملت‌ها و اقوام آسیا با آرزوی صلح جهانی منتشر می‌شود، جلد نخست این مجموعه است و چاپ دوم این کتاب نشان‌دهنده استقبال از این کتاب و نویسندهٔ مذکور است.

این کتاب در ۱۳۵ صفحه با شمارگان هزار نسخه با قیمت ۷۰۰۰ تومان برای بار دوم منتشر شده است.

اعضای شورای صنفی پژوهشگاه، انتخاب شدند

در انتخابات شورای صنفی پژوهشگاه، افراد زیر انتخاب شدند.

هیئت علمی

۱- سرکار خانم دکتر الهام ملک زاده

۲- جناب آقای دکتر یدالله رفیعی

رسمی و پیمانی

۱- سرکار خانم رویا هرمزی

۲-جناب آقای سیدرضا حسینی

کارمعین

۱- جناب آقای مهدی جعفری

۲- جناب آقای محمد افضلی

آموزش زبان فارسی و ترویج فرهنگ و تمدن و هویت ایرانی در رادیو

برنامه زنده نقد فرهنگی رادیو فرهنگ با موضوع «آموزش زبان فارسی و ترویج فرهنگ، تمدن و هویت ایرانی» در خارج از کشور با حضور دکتر احمد صفار مقدم برگزار شد.

دکتر صفار مقدم در مورد چشم‌انداز زبان فارسی و برخی نگرانی‌ها که در این زمینه دیده می‌شود گفت: ما نهصد سال از ۱۴۰۰ سال تاریخ اسلامی را تحت حکومت‌های بیگانه و غیر ایرانی بوده‌ایم و اینها با زبان‌های خودشان یعنی عربی، ترکی ومغولی بر ایران حکومت کرده‌اند. اما جالب است که زبان فارسی در برابر این زبان‌ها قدعلم کرده و حتی حاکمان را مجذوب ساخته است. بنابراین آینده هر چه باشد، از دوران مغول و تیمور سخت‌تر نخواهد بود و اطمینان دارم که زبان فارسی به خاطر حمیت و عشق و علاقه‌ای که ملت ایران به فرهنگ، تمدن و هویت و استقلال‌شان دارند هرگز از شأن والای خود نزول نخواهد کرد.

سردبیر: دکتر محسن علوی پور

هیئت تحریریه: افسرالملوک ملکی، شاهین آریامنش، فرزاد حسینی، اعظم صادقیان و سمانه خودچیانی

طراح و صفحه‌آرا: شهره خوری